

IV. Obor působnosti.

Státní úřady jsou v mezích své úřední působnosti oprávněny na základě zákona vydávati nařízení a udělovati rozkazy a provádění jich, jakož i zákonných nařízení vynutiti. Zvláštní zákony upravují právo exekuční úřadů správních, jakož i oprávnění ozbrojené moci, jež jest trvale organizována k udržení veřejné bezpečnosti, pokoje a řádu a ve zvláštních případech povolána (čl. 11 zákl. st. z. ze dne 21. prosince 1867 č. 145 ř. z.). Všichni státní zřízení jsou zodpovědní v mezích své úřední působnosti za zachovávání státních základních zákonů, jakož i za řízení úřadu, odpovídající říšským i zemským zákonům (čl. 12 zákl. st. z. ze dne 21. prosince 1867 č. 145 ř. z.). Tatáž zodpovědnost stihá přirozeně i úřady samosprávné. Záruku za plnění povinnosti úřední skytají: právo dohledu a nápravy resp. právo kassační nadřízených úřadů, instituce úřadů disciplinárních, zřízení správního soudního dvoru, soudu říšského a státního soudního dvoru. Kromě toho stanoveno článkem 12 zákl. st. z. ze dne 21. prosince 1867 č. 145 ř. z. ohledně všech státních zřízců soukromoprávní ručení za jakoukoli škodu způsobenou porušením jich úředních povinností. Ve příčině soudních úředníků vydán zvláštní zákon ze dne 12. června 1872 č. 112 ř. z., ohledně úředníků správních, však dosud se tak nestalo. Konečně spadají sem ustanovení trestního práva (§§ 101, 102, 106, 331, 332 tr. z.). Provádění práv úřadům příslušejících zajištěno jest tím, že propůjčena jim moc výkonná a trestní a zvýšené trestněprávní ochrana (§§ 65, 68, 73, 76, 78, 81, 153, 279, 283, 300, 312, 314 tr. z., čl. V. zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. z roku 1863). Říšské radě přísluší zákonodárství ohledně základních zásad organizace úřadů soudních a správních (§ 11 zákl. st. z. ze dne 21. prosince 1867 č. 141 ř. z.). Provedení jich děje se jednak cestou nařízení, jednak cestou zákonodárství zemského. Organizace úřadů provádí se buď dle zásady kolegiality nebo bureaukracie. Při prvních usnáší se o nálezu spolupůsobící většina, při těchto jednotlivý úředník.

Úřady a ústavy námořské.

Úřady a ústavy námořské jsou státními orgány, kteréž spravují a v dohledu mají službu přístavní, námořskou službu zdravotní a provádějí veškerá opatření, předpisy a zařízení, jichž vyžadují potřeby plavby pomorské. Nejvyšším úřadem námořským pro všechny záležitosti sem spadající jest ministerstvo obchodu; druhou instancí jest ústřední úřad námořský, který nyní nazývá se jen c. k. »námořský úřad« důsledkem rozdělení správy zdravotní v přístavech a na moři pobřeží rakouského a uhersko-chorvatského a obmezuje se nyní jen na rakouské pobřeží. Sídlem tohoto námořského úřadu jest Terst.

I. Obor působnosti úřadů a ústavů námořských došel upravení nejvyšším rozhodnutím ze dne 19. dubna 1871 schválenou a vyhláškou min. obchodu ze dne 3. června 1871 č. 46 ř. z. prohlášenou »Organisací zdravotní služby přístavní a námořské na pobřeží rakousko-illyrském a dalmatském«. Záležitosti rybářství námořského přešly s politických úřadů na úřady správy námořské. Jakožto poradní sbor v záležitostech rybářství námořského stanovena byla při úřadu námořském ústřední komise; komise tato skládá se z předsedy (jímž jest předseda úřadu námořského), z referenta (jímž jest některý úředník námořského úřadu) a aspoň z jednoho odborníka stálého vědecky vzdělaného a ze dvou praktických odborníků

(nař. min. obchodu, orby a vnitra ze dne 5. prosince 1884 č. 188 ř. z.). Služební instrukce pro úřad námořský byla schválena výnosem min. obchodu ze dne 24. listopadu 1872 č. 30.229. První instancí jsou přístavní úřady a ředitelstva námořských lazaretů.

II. Okresy přístavní.

Rakouské pobřeží a ostrovy přilehlé rozděleny jsou ve směru zdravotním v okresy a ty rozpadají se v přiměřený počet podokresů, jichžto hranice vymezeny jsou nařízením ministerstva obchodu. V každém přístavním okrese ustanoven jest kapitán přístavní a námořský, kdežto v podokresu úřaduje deputace zdravotnictví přístavního a námořského a má název »agentury« (jednatelství) pro ten případ, že svěřena jest zdravotní služba přístavní a námořská úřadu celnímu; čítá se u nás 17 přístavních deputací a 49 přístavních agentur. Je-li v některém podokresu zřízeno kapitánství, svěřena jest jemu služba jinak připadající deputaci nebo agentuře. K poradám úřadu námořského přibírají se jakožto přisedící příslušníci stavu námořského a obchodního (nař. min. obch. ze dne 5. července 1874 č. 102 ř. z.).

III. Kapitánové zdravotnictví přístavního a námořského jsou počtem čtyři (t. j. v rakousko-illyrském přímoří) a to: v Terstu, Rovignu, Pulji a v Ložině; též počet jest i v přímoří dalmatském.

1. Obor působnosti: Kapitánům zdravotnictví přístavního a námořského přináležejí ve službě přístavní

- a) opatřovati veškerou službu policie přístavní a námořské;
- b) stejná činnost v obvodu vlastního podokresu, pokud jde o přístavy ostatní, dále řízení a dozor k tomuto oboru policejní služby svěřené v podokresech deputacím, agenturám a expositurám;
- c) dozor nad veškerými orgány přístavní a námořské služby zdravotní ve vlastním okrese, pokud jde o záležitosti osobní a disciplinární;
- d) vybírati a odváděti přístavní poplatky z lodí docházejících do vlastního podokresu a odtud i dozor k deputacím, agenturám a jiným orgánům celého okresu ve všech záležitostech, které týkají se vybírání a odvádění poplatků námořských.
- e) sbírati data a sestavovati doklady o stavu, obchodování a pohybu obchodního námořnictva, jakož i podávati ostatní statistická a občasná data za celý okres;
- f) podávati z vlastního popudu (iniciativy) návrhy a dobrozdání na zdokonalení zákonů policie přístavní a námořské nebo ku zlepšení služby a zařízení sem spadajících;
- g) obstarávati ony záležitosti, které jim byly nebo budou zvláštním předpisy svěřeny.

2. Pokud jde o zdravotní službu námořskou, spadá v obor působnosti kapitánů:

- a) míti dohled k pobřežní trati podokresu svého; při tom mu nápomocen jest jednak vlastní služební personál místní, jednak expositury (lodní stráž) rozestavené na příhodných místech;
- b) dohlížeti na deputace, agentury a expositury vlastního okresu pokud vykonávají službu policie zdravotní;
- c) příhodně zakročiti, dorazí-li do přístavu nějaká loď s volným pasem zdravotním (patente libera);

d) úředně intervenovati ve příčině lodí docházejících do těchto přístavů s pouhým zdravotním pasem (patente netta) s podmínkou, že nejsou zavázány vedle platného kontumačního regulativu zboží vyložití a není-li v onom místě lazaretu (nemocnice), ježto by v tomto případě bylo nutno lodi tam odkázati;

e) podávati návrhy ku příhodné účinnosti zákonů zdravotnictví námořského se týkajících, jakož i ústavů a zařízení služebních určených k tomuto odvětví správnímu;

f) spolupůsobiti ku všeobecnému zachování předpisů zdravotních a nalézati v první stolici při přečinech proti těmto předpisům v obvodu podokresu, v jehož obvodu má úřad sídlo své;

g) obstarávati ony záležitosti, které po zvláštních předpisech jim přikázány jsou nebo na příště přikázány budou. Nařízením ze dne 12. prosince 1871 č. 3116 vydána zvláštní služební instrukce pro kapitánství přístavní a námořská. Na základě shora cit. min. nař. ze dne 5. prosince 1884 přikázány byly kapitánstvím těmto záležitostem námořního rybářství, pokud jde o úřední úkony v I. stolici.

3. *Organisace:* Při každém kapitánství zdravotním a dle potřeby i při jiných úřadech zdravotnictví přístavního a námořského důležitějších pro rybářství námořní zřízeny jsou místní komise jakožto poradní sbory v záležitostech námořního rybářství dotyčného přímořského pásma; komise tato složena jest z odborníků praktických.

Kapitánství přístavní a námořské zdravotnictví opatřující podléhají v obou shora uvedených služebních odvětvích přímo c. k. úřadu námořskému. Dalšími úředníky při kapitánství jsou adjunkti, oficiálové, kromě toho pak přikázány jsou k službě kapitánové i jiné osoby, jako praktikanti, případný počet strážců lodních a lodivodů.

IV. *Obor působnosti deputací a agentur* odpovídá úplně oboru působnosti kapitánství, vyjímaje záležitosti osobní a disciplinární a jsou tyto úřady podřízeny v obou odvětvích služebních kapitánství, v jehož okrese leží. Personál deputací skládá se z deputované osoby jako představeného a dle potřeby z jednoho oficiála, ze strážce lodního a z jednoho nebo více lodivodů. Běžné záležitosti obstarává (jako deputát) výběrčí cla, úkony strážce finanční strážník, služby lékařské pak lékař okresní, po případě jiný místní lékař.

V. *Expositury zdravotnictví přístavního a námořského* vedou dozor k příslušející jim části pobřeží obstarávající spolu na místě a ihned záležitosti přikázané jim vedle služební instrukce v zájmu plavby námořské. Expositury přináležejí přímo ke kapitánstvím, deputacím nebo agenturám, v jichž podokresu leží, tvoříce část jejich personálu. Za řádný postup prací při těchto expositurách zodpovědny jsou ony úřady a orgány, k nimž expositury přináležejí; službu strážní vykonává lodní strážce.

VI. *Lazarety námořské* povolány jsou k tomu, aby

a) bděly nad zachováváním předpisů zdravotnictví námořského v obvodu ústavu a vynášely v I. stolici nálezy na přestoupení jich;

b) podávati návrhy k úspěšnému rozvoji zákonů zdravotnictví námořského a ku zdokonalení hmotného stavu a služebních zařízení ústavu;

c) vyšetřovati a účtovat erární poplatky ze zdravotnictví námořského.

Pro rakouské Přímoří jsou zřízeny lazarety dva a to v Terstu a v Melině; zvláštní služební instrukce byla pro ně schválena výnosem min.

obchodu ve srozumění s min. spravedlnosti ze dne 18. ledna 1888 č. 48.585 z č. 1887. Ředitelství ústavů těchto jest ve Sv. Bartoloměji u Terstu a v Melině (v Dalmácii).

VII. Světlárny námořské poskytují osvětlení pobřežím v zájmu plavby pomořské a osvětlují určitý pevný bod, aby se lodníkům v plavbě dostalo bezpečné orientace; první maják vztýčen byl r. 1832 v Terstu; rozeznávají světlárny námořské a přístavní; oněch jest 62, těchto 51. Světlárny námořské podřízeny jsou okresnímu přístavnímu úřadu.

Úřady berní.

Úřady berní povolány jsou k tomu, by předepisovaly, vybíraly, účtovaly a odváděly daně a státní důchodky, jakož i vyměřovaly poplatky, uschovávaly a účet vedly o jmění sirotčím a konečně o soudních a politických depositech.

I. Organisační.

1. Berní úřady rozdělují se podle celkového svého objemu a podle výše služného přidělených jim úředníků ve hlavní berní úřady a v berní úřady.

2. Úřední personál (nejv. rozh. ze dne 9. října 1853 a výn. min. fin. ze dne 23. října 1853 č. 225 ř. z.).

a) Pro každý berní úřad ustanoven jest výběrčí daní a úředník tohoto kontrolující; oba ručí přímo za práce pokladní a účetní. Vedle vrchních těchto úředníků zřízení jsou u berních úřadů dle potřeby oficiálové a asistenti, pak úřední sluhové.

b) Úředním oficiálům může býti svěřena — vyjímaje záležitosti pokladní, které musí vésti společně úředníci vrchní — správa jednotlivých oddělení práce za dozoru vrchních úředníků; jestliže se vzdálí některý vrchní účetní úředník nebo není-li přítomen, může jim býti svěřeno zastoupení jeho.

c) Asistenti mají na starosti předkem práce písemní a pak napomáhají při jiných úkonech. Oficiálové a asistenti tvoří pro celý obvod zemského berního úřadu t. zv. status konkrétní.

d) Berní praktikanti zaměstnávají se vhodně jako dorost úřednictva berního a pak k výpomoci při berních úkonech, které nemají co činiti se službou pokladní a účetní.

e) Úřední sluhové ustanoveni jsou k nižším služebním úkonům (udržovati pořádek, čistotu a bezpečnost v úředních místnostech).

Největší počet berních praktikantů nesmí činiti více, než pětinu všech skutečných míst berních úředníků systemisovaných u berních úřadů ve správním obvodu určitého zemského úřadu berního.

3. K a u c e: Se služebním místem účetních vrchních úředníků a úředních oficiálů spojen jest závazek složití kauci rovnající se obnosu služného.

Při hlavních berních úřadech jsou hlavní výběrčí daní (VIII. třída hodnostní), kontrolové hlavního berního úřadu (IX. tř. hodnostní), u ostatních úřadů berních výběrčí daně (IX. tř. hodnostní) a kontrolové úřadu berního (X. tř. hodnostní), dále berní adjunkti (XI. tř. hodnostní; srov. zák. ze dne 15. dubna 1873 č. 47 ř. z. a výn. min. fin. ze dne 25. září 1873 č. 25.256). Při berních úřadech o zvlášť značném rozsahu pracovním zřízení bývají vedle obou vrchních úředníků další druzí kontroloři (X. třídy hodnostní), kteří pomáhají výběrčímu v jeho činnosti; u menších berních úřadů povoláni jsou ke službě výběrčích berní kontroloři s názvem »berních